परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांची घाना, आयव्हरी कोस्ट आणि इथिओपिया भेट (06-10 ऑक्टोबर 2026)

परराष्ट्र व्यवहार मंत्री डॉ. एस. जयशंकर यांनी 06-10 ऑक्टोबर 2026 दरम्यान घाना, आयव्हरी कोस्ट आणि इथिओपियाला औपचारिक भेट दिली.

घाना

2. या भेटीदरम्यान, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी राष्ट्राध्यक्ष जॉन ड्रामानी महामा यांची भेट घेतली आणि राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू आणि पंतप्रधान मोदी यांच्यातर्फे स्नेहपूर्ण शुभेच्छा दिल्या. जुलै 2025 मध्ये पंतप्रधान मोदी यांच्या घानाच्या ऐतिहासिक भेटीनंतर उभय नेत्यांनी भारत-घाना भागीदारीतील मजबूत गती विषयी चर्चा केली. परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी घानाचे परराष्ट्र मंत्री सॅम्युअल ओकुडझेटो अबलाक्का यांच्याशी द्विपक्षीय बैठक घेतली आणि व्यापार आणि गुंतवणूक, विकास भागीदारी, औषधनिर्माण, क्षमता निर्माण, संरक्षण, तंत्रज्ञान आणि नागरिक परस्पर संबंधांमध्ये सहकार्याचा आढावा घेतला. त्यांनी पश्चिम आफ्रिका, इकोवास, आफ्रिकन संघ, यूएन सुधारणा आणि ग्लोबल साऊथसाठी सहकार्य यावर विचारांचे आदान-प्रदान केले. परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी गृह, शिक्षण, मत्स्यव्यवसाय व जलसंवर्धन, तसेच पर्यटन, संस्कृती आणि सर्जनशील कला या विभागांच्या मंत्र्यांचीही भेट घेतली. परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी भारतीय समुदायाचे सदस्य आणि आयटीईसी विद्यार्थी आणि माजी विद्यार्थ्यांशी देखील संवाद साधला.

3. संयुक्त प्रसारमाध्यम संवादादरम्यान, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी नुकसानभरपाई-आधारित न्याय आणि सांस्कृतिक मालमत्तेची पुनर्प्राप्ती यांबाबत घानाच्या नेतृत्वाचे, तसेच संयुक्त राष्ट्र महासंघातील संबंधित ठराव पुढे नेण्यातील त्यांच्या भूमिकेचे कौतुक केले. भारताच्या G20 अध्यक्षतेदरम्यान G20 मध्ये आफ्रिकन युनियनसाठी कायमस्वरुपी सदस्यत्व सुरक्षित करण्यात भारताची रचनात्मक भूमिका आणि त्यांचे योगदान घाना द्वारे स्वीकारण्यात आले. उभय बाजूंनी शैक्षणिक, वैज्ञानिक संशोधन आणि क्षमता निर्माण सहकार्य आणि कृषी संशोधन आणि शिक्षणावर दोन सामंजस्य करारांवर स्वाक्षरी केली. परराष्ट्र व्यवहार मंत्री आणि परराष्ट्र मंत्री अबलाक्का यांनी 'एक पेड माँ के नाम' आणि 'ट्री फॉर लाइफ' या उपक्रमांच्या समर्थनार्थ परराष्ट्र व्यवहार मंत्रालयाच्या आवारात प्लुमेरियाचे रोप लावले. परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी घाना परराष्ट्र सेवा संस्थेला "भारत, घाना आणि ग्लोबल साउथ" या विषयावर संबोधित केले. क्वामे एन्क्रुमा मेमोरियल पार्कला भेट दिली आणि घानाच्या इंटरनॅशनल बिग कॅट अलायन्सच्या स्वीकृतीचे साधन स्विकारले. उभय बाजूंनी औषधनिर्माण व आरोग्य, खाणकाम, संरक्षण, रेल्वे, डिजिटल तंत्रज्ञान, कृषी यांत्रिकीकरण, मूल्यवर्धन, औद्योगिकीकरण आणि रोजगार निर्मिती ही भावी सहकार्यासाठी प्राधान्य क्षेत्रे म्हणून निश्चित केली.

आयव्हरी कोस्ट

4. आपल्या भेटीदरम्यान, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी राष्ट्रपती अलासेन वातारा यांची भेट घेतली आणि त्यांना राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू व पंतप्रधान मोदी यांचे वैयक्तिक अभिवादन पोहोचवले. मजबूत, शाश्वत आणि परस्पर फायदेशीर भागीदारीसाठी आपला दृष्टिकोन सामायिक केल्याबद्दल परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी राष्ट्रपतींचे आभार मानले. परराष्ट्र मंत्र्यांनी उपपंतप्रधान आणि संरक्षण मंत्री तेने बिराहिमा वातारा यांची भेट घेतली आणि वाढत्या संरक्षण व सुरक्षा भागीदारीवर चर्चा केली. परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी परराष्ट्र व्यवहार आणि आंतरराष्ट्रीय सहकार्य राज्यमंत्री नियाले काबा यांच्याशी द्विपक्षीय बैठक घेतली. या बैठकीत द्विपक्षीय संबंधांचा सर्वंकष आढावा घेण्यात आला, तसेच व्यापार, गुंतवणूक, कृषी व कृषी-प्रक्रिया, आरोग्यसेवा व औषधनिर्माण, डिजिटल तंत्रज्ञान, ऊर्जा, पायाभूत सुविधा, शिक्षण आणि क्षमता बांधणी या क्षेत्रांतील संधींवर चर्चा करण्यात आली. उभय बाजूंनी द्विपक्षीय व्यापार 1.5 अब्ज अमेरिकन डॉलर्सपेक्षा अधिक असल्याचे नमूद केले. गुंतवणूक, स्थानिक उत्पादन, प्रक्रिया आणि मूल्यवर्धन द्वारे त्याचा आणखी विस्तार करण्याची शक्यता वर्तविली. त्यांनी प्रादेशिक आणि जागतिक घडामोडींवरही विचारांची देवाणघेवाण केली आणि दक्षिण-दक्षिण सहकार्यासाठी आणि आंतरराष्ट्रीय मंचांमध्ये आफ्रिकन आणि जागतिक दक्षिण प्राधान्यक्रम पुढे नेण्यासाठी त्यांच्या वचनबद्धतेची पुष्टी केली.

5. या भेटीदरम्यान, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी भारतीय तांत्रिक आणि आर्थिक सहकार्य (आयटीईसी) कार्यक्रमाच्या आयव्होरियन माजी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला, ज्यांनी भारतात प्रशिक्षण आणि क्षमता-निर्माण अभ्यासक्रम केले आहेत. राष्ट्रीय शिक्षण, साक्षरता आणि तांत्रिक शिक्षण मंत्री एन'गुएसन कोफी हे देखील या संवादात सहभागी झाले; या संवादादरम्यान भागीदारी अधिक दृढ करण्यामध्ये क्षमता बांधणी आणि कौशल्य विकासाच्या महत्त्वपूर्ण भूमिकेवर प्रकाश टाकण्यात आला.

6. परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी भारतीय समुदायाच्या सदस्यांशी देखील संवाद साधला आणि आयव्हरी कोस्ट च्या आर्थिक विकासात आणि उभय देशांमधील मैत्रीचे बंध आणि नागरिक परस्पर संबंध मजबूत करण्यासाठी त्यांच्या योगदानाची प्रशंसा केली.

7. या भेटीमुळे भारत आणि आयव्हरी कोस्ट यांच्यातील दीर्घकालीन आणि मैत्रीपूर्ण संबंधांना नवीन गती मिळाली आणि परस्पर फायदेशीर भागीदारी अधिक व्यापक आणि दृढ करण्यासाठी उभय बाजूंची सामायिक वचनबद्धता अधोरेखित झाली.

इथिओपिया

8. या भेटीदरम्यान, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी इथिओपियाचे पंतप्रधान डॉ. अबिय अहमद अली यांची भेट घेतली आणि पंतप्रधान मोदी यांच्याकडून त्यांना स्नेहपूर्ण शुभेच्छा दिल्या. परराष्ट्र मंत्र्यांनी पंतप्रधान अबिय यांचे त्यांच्या पुनर्निवडीबद्दल अभिनंदन केले आणि परस्पर लाभ व सामायिक प्राधान्यक्रमांवर आधारित घनिष्ठ द्विपक्षीय संबंध अधिक दृढ करण्याबाबत भारताची कटिबद्धता पुन्हा अधोरेखित केली. त्यांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांचा वैयक्तिक संदेश सुपूर्द केला. पुढे, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी इथिओपियाचे परराष्ट्र व्यवहार मंत्री डॉ. गेडियन टिमोथिओस यांच्याशी व्यापक आणि उत्पादक चर्चा केली. उभय नेत्यांनी भारत-इथिओपिया द्विपक्षीय संबंधांच्या संपूर्ण व्याप्तीचा आढावा घेतला आणि व्यापार आणि गुंतवणूक, कृषी, नूतनीकरणीय ऊर्जा, आरोग्य, शिक्षण, कौशल्य विकास, संरक्षण, खाणकाम, कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि डिजिटल सार्वजनिक पायाभूत सुविधा यासारख्या क्षेत्रांमध्ये सहकार्य मजबूत करण्यासाठी त्यांच्या सामायिक वचनबद्धतेची पुष्टी केली. प्रादेशिक घडामोडी आणि परस्पर हिताच्या जागतिक मुद्द्यांवरही त्यांनी दृष्टीकोनांची देवाणघेवाण केली.

9. परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी नॅशनल पॅलेस म्युझियम, सायन्स म्युझियम आणि इथिओपियन आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स इन्स्टिट्यूटला देखील भेट दिली. याव्यतिरिक्त, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी अदवा व्हिक्टरी म्युझियमला भेट दिली, जिथे त्यांनी अदवा व्हिक्टरी स्मारकाला पुष्पहार अर्पण केला. अदवा व्हिक्टरी म्युझियम मध्ये, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी वरिष्ठ सरकारी अधिकारी, राजनयिक समूह सदस्य आणि विचारवंतांच्या समुदायाला संबोधित केले. आपल्या सार्वजनिक व्याख्यानात, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी आफ्रिकेसह भारताच्या धोरणात्मक भागीदारीवर प्रकाश टाकला आणि समकालीन बहुपक्षीय सहकार्याला आकार देण्यात ग्लोबल साउथच्या सामूहिक भूमिकेवर भर दिला.

10. इथिओपियासोबतच्या मजबूत विकास भागीदारीची दखल घेत, परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांनी घोषणा केली की भारत इथिओपियामध्ये जयपूर कृत्रिम अवयव रोपण शिबिराच्या पुढील आवृत्तीचे आयोजन करेल. यापूर्वी 2024 मध्ये इथिओपियाच्या अफार प्रदेशात यशस्वी शिबिर आयोजित करण्यात आले होते, ज्याद्वारे सुमारे 450 लाभार्थ्यांना कृत्रिम अवयव पुरवण्यात आले होते. मानवी संसाधन विकासाप्रती असलेली आपली कटिबद्धता अधिक दृढ करत, भारताने इथिओपियाच्या अधिकाऱ्यांसाठी फॉरेन्सिक सायन्स, महिला व बाल विकास आणि प्रसारमाध्यम प्रशासन या क्षेत्रांत विशेष प्रशिक्षण अभ्यासक्रम उपलब्ध करून दिले.

11. अदिस अबाबा येथे असताना, परराष्ट्र मंत्र्यांनी प्रादेशिक मिशन प्रमुखांच्या परिषदेचे अध्यक्षपदही भूषवले; या परिषदेत आफ्रिका खंडातील भारताची भागीदारी अधिक दृढ करण्याच्या आराखड्यांवर चर्चा करण्यासाठी आफ्रिकेतील विविध देशांमधील भारतीय राजदूत आणि उच्चायुक्त सहभागी झाले होते.

12. परराष्ट्र व्यवहार मंत्र्यांची इथिओपिया भेट अतिशय फलदायी ठरली. डिसेंबर 2025 मधील माननीय पंतप्रधान मोदी यांच्या इथिओपिया भेट आणि सप्टेंबर 2026 मधील पंतप्रधान अबिय यांच्या अलीकडील भारत भेटीमुळे निर्माण झालेल्या गतीचा पाया अधिक मजबूत करत, या भेटीने भारत-इथिओपिया धोरणात्मक भागीदारीला नवी ऊर्जा व गती प्रदान केली.

नवी दिल्ली

11 ऑक्टोबर 2026